

استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی: مزایا و چالش‌ها برای سرمایه‌گذاران

جواد اورادی^۱، حسین جعفری جم^۲، حمید زارعی^۳

تاریخ دریافت: ۹۶/۰۱/۱۸

تاریخ پذیرش: ۹۶/۰۴/۲۷

چکیده

پیشرفت حسابداری در پرتو توسعه اقتصادی جوامع و چارچوب سیاسی کشورها در حال وقوع است. با توجه به اینکه امروزه استانداردهای حسابداری برای گزارشگری مالی در بازارهای جهانی کاربرد گسترده‌ای دارند، یکپارچه‌سازی فزاینده بازار و مبانی سیاسی در سطح جهان می‌تواند موجب تکامل هر چه بیشتر استانداردهای گزارشگری مالی و رویه‌های مربوط به آن در سطح بین‌المللی شود. نکته قابل تأمل این است که بیشتر فعالان اقتصادی برای دستیابی به آینده مورد انتظار در سطح ملی فعالیت می‌کنند و با توجه به روابط پیچیده سیاست و بازار، میزان همگرایی استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی^۱ که به سرعت در سراسر جهان گسترش یافته و به عنوان چارچوبی نوین ارائه‌دهنده راهبردی پذیرفته شده و فراگیر در حسابداری است، مشخص نخواهد شد. همچنین، جهانی‌سازی استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی پیامدهای اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی گوناگونی در پی خواهد داشت و با توجه به اینکه در کشور ما نیز، استانداردهای حسابداری بر پایه استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی تهیه و تدوین می‌شوند، هدف این نوشتار بررسی و مرور مطالعات گذشته برای مشخص نمودن مزایا و چالش‌های پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی برای سرمایه‌گذاران در ایران است.

واژه‌های کلیدی: استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، مزایا و چالش‌ها، سرمایه‌گذاران.

طبقه‌بندی موضوعی: M41, G15

DOI: 10.22051/ijar.2017.14861.1284

^۱ کارشناس ارشد حسابداری، دانشگاه فردوسی، (ja_oradi@mail.um.ac.ir)

^۲ کارشناس ارشد حسابداری، دانشگاه سیستان و بلوچستان، (hjj.accountant@yahoo.com)

^۳ کارشناس ارشد حسابداری، دانشگاه سیستان و بلوچستان، نویسنده مسئول، (HamidZarei@pgs.usb.ac.ir)

مقدمه

گزارشگری مالی یکی از سازوکارهایی است که می‌تواند عملکرد بازارهای سرمایه را بهبود بخشد (اردستانی، ۱۳۸۶). بازار سرمایه به‌عنوان موتور محرکه اقتصاد بر محور اطلاعات قرار دارد. جریان درست اطلاعات در این بازار منجر به اتخاذ تصمیمات صحیح و منطقی از سوی مشارکت‌کنندگان می‌شود و در نهایت توسعه اقتصادی و بهبود رفاه اجتماعی را به ارمغان می‌آورد. بنابر مفاهیم نظری گزارشگری مالی، هدف صورت‌های مالی عبارت است از ارائه اطلاعاتی تلخیص و طبقه‌بندی‌شده درباره وضعیت مالی، عملکرد مالی و انعطاف‌پذیری مالی واحد تجاری که برای طیف گسترده استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی در اتخاذ تصمیمات اقتصادی مفید واقع گردد. دستیابی به این هدف مستلزم آن است که اطلاعات مزبور در درجه نخست مربوط و قابل‌اتکا بوده و در درجه دوم قابل‌فهم و قابل‌مقایسه باشد (تهرانی و نوربخش، ۱۳۸۵). وجود اطلاعات مالی شفاف و قابل‌مقایسه، رکن استوار پاسخگویی و تصمیم‌گیری‌های اقتصادی آگاهانه و از ملزومات بی‌بدیل توسعه و رشد اقتصادی در بخش‌های خصوصی و دولتی است. سرمایه‌گذاران زمانی در یک واحد اقتصادی سرمایه‌گذاری می‌کنند که اولاً درباره آن اطلاعات کافی (شامل اطلاعات مالی) داشته باشند و ثانیاً به این اطلاعات اطمینان کنند. از آنجاکه در حال حاضر صورت‌های مالی هسته اصلی منابع اطلاعات مالی را تشکیل می‌دهد، باید از کیفیت مطلوبی برخوردار باشد. صورت‌های مالی زمانی از کیفیت مطلوب برخوردار خواهد بود که بر اساس ضوابط معتبر یعنی استانداردهای حسابداری تهیه‌شده باشد (اسکات، ۱۳۸۸). فرآیند تدوین استانداردها باید مبتنی بر تئوری پذیرفته‌شده حسابداری باشد. درک عمیق از تئوری حسابداری می‌تواند نقش ارزنده‌ای در چگونگی ایجاد و توسعه روش‌ها در ساختار حسابداری مالی، بهبود فرآیند تدوین استانداردهای جدید و یکپارچه کردن استانداردهای حسابداری در سطح ملی و بین‌المللی را ایفا کند (شاهنک، الف، ۱۳۸۷). کشورها برای حل مشکلات اقتصادی خود نیازمند راهکارهای مناسب جهت استفاده بهتر از ثروت‌های خدادادی خود هستند. در این راستا یکی از راهکارهای مهم، بسط و توسعه سرمایه‌گذاری است (تهرانی و نوربخش، ۱۳۸۵). با توجه به محدودیت منابع، علاوه بر مسئله توسعه سرمایه‌گذاری، افزایش کارایی سرمایه‌گذاری از جمله مسائل بسیار بااهمیت است (مدرس و حصارزاده، ۱۳۸۷) که امید است با استفاده از استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی این مهم دست‌یافتنی شود. در

مجموع، پیوند بازارهای سرمایه جهانی عامل مؤثر پشتیبانی از حرکت به سمت مجموعه واحد مقررات حسابداری است. توجه به حسابداری حرفه‌ای و رعایت استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، موجب تسهیل و اطمینان بخشی برای سرمایه‌گذاران خواهد بود (رحیمیان و همکاران، ۱۳۹۴).

ضرورت ارائه استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی

گزارش‌های مالی به دلیل اهمیتی که برای استفاده‌کنندگان و به‌خصوص سرمایه‌گذاران برای اتخاذ تصمیمات اقتصادی دارد، همواره مورد توجه انجمن‌های مختلف حسابداری بوده است. از سوی دیگر، نقش گزارشگری مالی در تهیه اطلاعات مفید برای انجام تصمیمات اقتصادی و تجاری پس از بروز بحران‌ها و ورشکستگی‌های اخیر، با انتقادهای شدیدی روبرو بوده که این به‌نوبه خود منجر به تقاضا برای تدوین استانداردهای حسابداری و حسابرسی و نیز تقاضای وجود ساز و کاری برای تعیین و به‌کارگیری استانداردها گردیده است (مختاری، ۱۳۹۴). شرکت‌ها در سراسر جهان به دنبال افزایش سرمایه خود در کشورهای خارجی هستند، اما برای افزایش اثربخش سرمایه در بازار خارجی نیز صورت‌های مالی واحد تجاری چندملیتی باید برای سرمایه‌گذاران خارجی قابل درک باشد. بنابراین استفاده از یک مجموعه واحد استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی برای واحدهای تجاری چندملیتی، فرصت پذیرش اوراق بهادار آنها در بورس‌های مختلف جهان، استفاده از فعالیت‌های تأمین مالی گسترده‌تر و تأمین نیازهای بالقوه اعتباردهندگان و سرمایه‌گذاران، صرف‌نظر از محل اقامت آنها را فراهم می‌سازد. در ایران، استانداردهای حسابداری براساس استانداردهای بین‌المللی تعریف شده است، اما نباید موجب اطمینان خاطر شود و ما را از رسیدن به جدیدترین ضوابط استانداردها باز دارد. این موضوع باید با جدیت پیگیری شود تا هنگام بهره‌گیری از تسهیلات مجامع بین‌المللی و ابزار جدید مالی، سریع‌تر به نتیجه مطلوب دست پیدا کنیم. شرکت‌های ایرانی برای حضور در بازارهای جهانی نیازمند رعایت استانداردهای بین‌المللی هستند؛ زیرا زبان گزارشگری مالی براساس استانداردهای بین‌المللی می‌تواند بهترین معرف و تسهیل‌کننده برای حضور و توسعه تعامل شرکت‌های ایرانی در بازارهای جهانی باشد (رحیمیان و همکاران، ۱۳۹۴). به‌طور کلی، مرتبط بودن با جنبه‌های شفافیت، همخوانی و سازگاری صورت‌های مالی و کاهش موانع ناشی از نبود تقارن اطلاعاتی در حوزه تأمین مالی است و به‌طور خاص،

اصلی‌ترین مزایای به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، کاهش هزینه‌های تطبیق صورت‌های مالی خواهد بود (پاک‌تر، ۲۰۱۴) و با افزایش کیفیت گزارشگری مالی، شرکت‌ها امکان به‌هدر دادن سرمایه‌گذاری‌های صورت گرفته در اقلام سرمایه‌ای را برای خود کاهش داده و الگویی از سرمایه‌گذاری در اقلام سرمایه‌ای را ارائه می‌دهند که علیرغم پایداری بیشتر، بسیار ناهمگون و متفاوت با سایر شرکت‌ها می‌باشد (بوشمن و اسمیت، ۲۰۰۱؛ لامبرت و همکاران، ۲۰۰۷).

مزایا و چالش‌های استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی

پذیرش استانداردهای بین‌المللی همواره موافقان و مخالفانی داشته است. امروزه با توسعه شرکت‌های بزرگ و چندملیتی، وجود استانداردهایی در سطح بین‌المللی ناگزیر است. در این راستا تحقیقاتی توسط احمد و همکاران (۲۰۱۳، الف)، آرمسرانگ و همکاران (۲۰۱۰، الف)، بال و همکاران (۲۰۱۵)، بارث و اسرائیل (۲۰۱۳)، بنیش و همکاران (۲۰۱۴)، بات و همکاران (۲۰۱۴)، بروچت و همکاران (۲۰۱۳)، بایارد و همکاران (۲۰۱۱) و صدها پژوهش دیگر انجام شده است. در مطالعه حاضر با مرور چنین مطالعاتی به دنبال ارائه مزایا و چالش‌های پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی خواهیم بود.

مزایا بر مبنای دیدگاه موافقان

افزایش مقایسه پذیری صورت‌های مالی

مقایسه پذیری اطلاعات مالی کشورهای مختلف به‌عنوان بالاترین درجه اهمیت برای تسهیل تصمیم‌های سرمایه‌گذاران و افزایش تخصیص بهینه دارایی‌ها در سرمایه‌گذاری‌های بین‌المللی مدنظر است (کازینو و گاسن، ۲۰۱۲). مقایسه پذیری اطلاعات مالی کشورهای مختلف، بدون پذیرش استانداردهای بین‌المللی حاصل نمی‌شود (کاویانی، ۱۳۹۴). بنابراین تردیدی نیست که یکی از مهم‌ترین اهداف یکسان‌سازی جهانی استانداردهای حسابداری افزایش قابلیت مقایسه صورت‌های مالی است. از دیدگاه نظری این توافق وجود دارد که داشتن مجموعه واحدی از استانداردهای باکیفیت بالا به نفع سرمایه‌گذاران است و منجر به کاهش هزینه‌های اداری جهت دسترسی به بازارهای سرمایه در سراسر جهان می‌گردد (فروغی و اشرفی، ۱۳۸۹). حسابداران حرفه‌ای در سراسر جهان، با تمرکز بر استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی باعث افزایش

مقایسه پذیری صورت‌های مالی از طریق دنیای اینترنت و کاهش هزینه‌های دسترسی به بازارهای سرمایه خواهند شد و از این طریق سرمایه‌گذاران منتفع خواهند شد (بال و همکاران، ۲۰۱۵). از سوی دیگر، در صورت نبود استانداردهای بین‌المللی حسابداری، اگر تفاوت عمده‌ای در نحوه گزارشگری مالی میان کشورها وجود داشته باشد، برای آگاهی از صورت‌های مالی شرکت‌های خارجی نیاز به شناخت نحوه تدوین گزارش‌های مالی در دیگر کشورها وجود دارد و در صورت نبود شناخت، بهره‌برداری از صورت‌های مالی این شرکت‌ها در عمل متنفی خواهد شد (مهام و همکاران، ۱۳۹۱). با این تفاسیر، اگرچه با وجود استانداردهای ملی، مقایسه پذیری در سطح هر کشور وجود دارد، ولی مقایسه پذیری جهانی و فراملیتی، نیاز حیاتی بازار، محققان و سرمایه‌گذاران است. با استفاده از استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، این نیازها تا حدی برطرف می‌شود (بال، ۲۰۰۶).

کاهش ریسک اطلاعات و کاهش هزینه سرمایه

تدوین‌کنندگان استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی این نگرش را دارند که استفاده از این استانداردها موجب کاهش هزینه سرمایه شده و بازده سرمایه‌گذاری را افزایش می‌دهد (توئیدی، ۲۰۰۶). رویه‌های متفاوت حسابداری در سطح جهان، درک و فهم اطلاعات صورت‌های مالی را کاهش می‌دهد. بنابراین یکنواختی رویه‌های حسابداری، ریسک مربوط به فهم اطلاعات مالی ناشی از عدم افشای اطلاعات کامل و یکنواخت را کاهش می‌دهد و بر سودمندی تصمیم‌ها می‌افزاید و در نتیجه هزینه سرمایه کاهش می‌یابد (باغومیان و جوادی، ۱۳۹۴). انتشار عمومی اطلاعات مهم از سوی مدیریت در صورتی که به هنگام و قابل اتکا باشد، باعث کاهش عدم تقارن اطلاعاتی میان مدیریت و دیگر استفاده‌کنندگان از اطلاعات می‌شود و براساس مطالعه‌های تجربی و نظری، کاهش عدم تقارن اطلاعاتی به‌نوبه خود به کاهش هزینه سرمایه و کاهش ریسک اطلاعاتی منجر می‌شود که این موارد از جمله مهم‌ترین کارکردهای بازار سرمایه هستند (رحیمیان و همکاران، ۱۳۹۴). همچنین افشای اطلاعات مالی نیز برای کاهش عدم تقارن اطلاعات الزامی است. در نتیجه پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی کیفیت اطلاعات بیشتر شده و موجب کاهش عدم تقارن اطلاعاتی بین مدیران و سهامداران شرکت‌ها می‌شود. بنابراین انتظار می‌رود به‌وسیله

مدیریت سود و کاهش هزینه سرمایه، سرمایه‌گذاران بتوانند درآمدهای آینده شرکت‌ها را بهتر پیش‌بینی کنند (بارث و همکاران، ۲۰۰۸).

افزایش کیفیت افشا و گزارشگری مالی

کیفیت گزارشگری مالی، دقت اطلاعات گزارش‌شده برای تشریح بهتر عملکرد شرکت است (بیدل و همکاران، ۲۰۰۹). بیشتر محققان در طول چند سال اخیر نشان داده‌اند که به کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، موجب افزایش کیفیت اطلاعات حسابداری از لحاظ شناخت به‌موقع زیان (شیواکومار، ۲۰۱۳)، کاهش مدیریت سود و افزایش محتوای اطلاعاتی ارقام حسابداری می‌شود (پیوندی و همکاران، ۱۳۹۴). وجود استانداردهای مختلف باعث کاهش کیفیت استانداردها می‌شود و استانداردهای یکپارچه بین‌المللی، فرایند شناخت و اندازه‌گیری را در سطح بین‌المللی تسهیل می‌کند (باغومیان و جوادی، ۱۳۹۴). مسلماً سرمایه‌گذاران متقاضی گزارشگری مالی باکیفیت بالا هستند، زیرا این اعتقاد به‌صورت گسترده‌ای وجود دارد که کیفیت گزارشگری مالی به‌طور مستقیم بر بازارهای سرمایه اثرگذار است (بال، ۲۰۱۵). در خصوص عوامل تأثیرگذار بر کیفیت اطلاعات مالی و افشا، به کارگیری استانداردهای حسابداری باکیفیت و ساختار گزارشگری مناسب، استفاده بهینه از فناوری اطلاعات در تهیه و افشای اطلاعات، استفاده از خدمات حسابرسی باکیفیت و استفاده از نیروی انسانی متخصص و متعهد به آیین رفتار حرفه‌ای، از جمله عوامل مؤثر بر کیفیت اطلاعات مالی و افشا هستند (حسینی، ۱۳۸۶). سرمایه‌گذاران کوچک نسبت به سرمایه‌گذاران حرفه‌ای، تمایل کمتری به پیش‌بینی اطلاعات صورت‌های مالی از منابع دیگر دارند. ارتقای کیفیت گزارشگری مالی به آن‌ها اجازه می‌دهد که با سرمایه‌گذاران حرفه‌ای رقابت کنند و در نتیجه ریسک مبادله آن‌ها با افراد حرفه‌ای تر کاهش پیدا خواهد کرد (فروغی و اشرفی، ۱۳۸۹).

افزایش اطلاعات مربوط و قابل اتکا

بسیاری از شرکت‌های چندملیتی در ایالات متحده، در آمد عمده خود را از سرمایه‌گذاری خارجی به دست می‌آورند (نیکومرام و بنی مهد، ۱۳۸۵). به عقیده طرفداران رویکرد یکپارچه‌سازی استانداردهای حسابداری، مدیران شرکت‌های مزبور نیازمند اطلاعات مربوط

و درخور اتکایی برای تصمیم‌گیری در خصوص تخصیص منابع هستند. تخصیص منابع نیز همواره با محدودیت‌هایی مانند محدودیت‌های زمانی و بودجه‌ای همراه است. از این رو به باور آن‌ها این شرکت‌ها باید تفاوت‌های گزارشگری مالی خود را در اتخاذ تصمیم‌های تخصیص منابع در نظر داشته باشند. همچنین آن‌ها اذعان می‌کنند که جهانی شدن اقتصاد و ظهور سازمان‌ها و اتحادیه‌های جهانی نظیر اتحادیه اروپا، سازمان تجارت جهانی و همچنین روند روبه رشد نوآوری‌ها در مبادلات تجاری بین‌المللی، ایجاب می‌کند تا تفاوت‌های استانداردهای حسابداری و گزارشگری مالی میان کشورها برطرف شود (نیکومرام و بنی مهد، ۱۳۸۵). استفاده از استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی موجب افزایش اطلاعات مربوط و قابل‌اتکا در صورت‌های مالی می‌شود (هورتون و همکاران، ۲۰۱۳).

افزایش به‌موقع بودن اطلاعات مالی، کاهش ریسک سرمایه‌گذاران و شناسایی به‌موقع زیان

نقش اطلاعات مالی در تصمیم‌گیری مشارکت‌کنندگان بازار سرمایه اساسی و غیرقابل‌انکار است. موفقیت بازار سرمایه، تحت تأثیر کیفیت افشای اطلاعات و گزارشگری مالی است و هرچه گزارشگری مالی و افشای اطلاعات شرکت‌ها مبتنی بر استانداردها و مقررات باکیفیت باشد، اعتماد سرمایه‌گذاران و دیگر مشارکت‌کنندگان بازار به قابلیت اتکای اطلاعات مالی افزایش خواهد یافت (رحیمیان و همکاران، ۱۳۹۴). همچنین ادعا می‌شود که استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی نسبت به استانداردهای محلی، دقت و جامعیت بیشتری داشته و ارائه به‌موقع اطلاعات مالی را تسهیل می‌نمایند. از آنجایی که اطلاعات موجود در صورت‌های مالی از منابع دیگری به دست نمی‌آید، این مسئله منجر به ارزشیابی هوشمندانه‌تری در بازارهای سرمایه و در نتیجه کاهش ریسک سرمایه‌گذاران خواهد شد. ارائه به‌موقع اطلاعات مالی موجب شناسایی به‌موقع زیان در صورت‌های مالی می‌شود که از طریق اتخاذ استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی امکان‌پذیر است (بارث و همکاران، ۲۰۰۸). بنابراین مدیران اقدامات سریع‌تری را بر اثر فشارهای وارده از سوی سهامداران زیان‌دیده اجرا می‌کنند. شناسایی به‌موقع زیان در صورت‌های مالی، تخطی از قراردادهای وام را نیز سریع‌تر مشخص خواهد کرد (فروغی و اشرفی، ۱۳۸۹).

کاهش هزینه دستیابی به اطلاعات و گزارشگری مالی

به نظر موافقان، گسترش و پیچیدگی مبادلات در بازارهای جهانی موجب پدیدار شدن استانداردهای حسابداری پیچیده شده است. آنها معتقدند هیئت‌های تدوین استانداردهای حسابداری می‌توانند از طریق ایجاد نظامی یکپارچه در سطح بین‌المللی، پیچیدگی استانداردهای حسابداری را کاهش و آنها را ساده کنند. آنها ادعا دارند که استانداردهای یکپارچه و ساده حسابداری موجب کاهش هزینه‌های مرتبط با گزارشگری مالی شده و تقاضا برای این استانداردها را افزایش می‌دهد. در نبود استانداردهای یکپارچه حسابداری، اگر شرکتی بخواهد از یک بانک خارجی وام بگیرد، باید صورت‌های مالی خود را دوباره براساس استانداردهای مورد تأیید آن بانک تهیه و به تأیید حسابرس برساند. این خود باعث می‌شود که هزینه‌های مرتبط با تهیه و ارائه صورت‌های مالی افزایش یابد (باغومیان و جوادی، ۱۳۹۴).

افزایش شفافیت در گزارشگری مالی

با تمرکز اهالی حرفه حسابداران در سراسر جهان بر استانداردهای یکپارچه، انتظار می‌رود شفافیت گزارشگری مالی به میزان زیادی ارتقا پیدا کند (بال و همکاران، ۲۰۱۵). اطلاعات صحیح مالی از وضعیت شرکت‌ها می‌تواند در ارزیابی درست وضعیت مالی و در نتیجه کاهش ریسک سرمایه‌گذاری برای سرمایه‌گذاران مؤثر باشد. باید به این نکته توجه داشت که این امر برای سرمایه‌گذاران خردی که اتکای بیشتری به گزارش‌های مالی دارند، از اهمیت بیشتری برخوردار خواهد بود (رحیمیان و همکاران، ۱۳۹۴). افزایش شفافیت باعث می‌شود که مدیران فعالیت بیشتری را در جهت حفظ منافع سهامداران انجام دهند (فروغی و اشرفی، ۱۳۸۹).

افزایش کارایی بازارهای بین‌المللی و جذب سرمایه‌گذاری خارجی

با گسترش سریع بازارهای سرمایه که تأثیری مهم در توزیع منابع اقتصادی دارند، چگونگی افشای اطلاعات از مسائل مهم در تعیین کارایی بازار است. پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی منجر به افشای اطلاعات مالی دقیق‌تر و جامع‌تری نسبت به گزارشگری مالی داخلی و کاهش ریسک سرمایه‌گذاران می‌شود. از طرفی احتمال کمتری وجود دارد که در اثر افشای بیشتر اطلاعات در بازار سرمایه، سرمایه‌گذاران کوچک اطلاعات مالی را از محلی غیر

از صورت‌های مالی دریافت کنند و از طرف دیگر، هزینه پردازش اطلاعات مالی برای سرمایه‌گذاران کاهش می‌یابد. بدین ترتیب امکان رقابت بین سرمایه‌گذاران مختلف ایجاد و این مهم سبب افزایش کارایی بازارهای سرمایه می‌شود (کاویانی، ۱۳۹۴). بنابراین امکان جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی افزایش یافته و شرایط انتقال سرمایه در سطوح بین‌المللی تسهیل می‌گردد. در مجموع استانداردهای یکپارچه بین‌المللی باعث تشویق جریان سرمایه‌گذاری بین‌المللی شده و کارایی بازارهای بین‌المللی را افزایش می‌دهد. همچنین، انتخاب و استفاده از استانداردهای یکنواخت گزارشگری مالی برای شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس‌های اتحادیه اروپا، گامی مهم به‌سوی بازار سازی واحد اروپا تلقی می‌شود و پذیرش آن استانداردها از سوی کمیسیون بورس و اوراق بهادار ایالات متحده باعث خواهد شد تفاوتی بین اصول پذیرفته‌شده حسابداری آمریکا و دیگر کشورها وجود نداشته باشد (باغومیان و جوادی، ۱۳۹۴).

کشف صحیح قیمت در بازارهای اولیه و ثانویه

تدوین‌کنندگان استانداردها باید به نقش قیمت‌ها در بازار توجه کنند و قیمت بازار را نشانه‌ای برای ارائه اطلاعات به حساب آورند (باسلینک، ۲۰۰۹). افشای مناسب در گزارشگری مالی موجب کشف صحیح قیمت در بازارهای اولیه و ثانویه اوراق بهادار می‌شود (رحیمیان و همکاران، ۱۳۹۴). همچنین تجزیه و تحلیل صورت‌های مالی که بر مبنای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی تهیه شده‌اند، نشان می‌دهد که پیش‌بینی قیمت در بازار با موفقیت بیشتری امکان پذیر شده است (بیلینسکی و همکاران، ۲۰۱۳).

کاهش بحران‌های مالی در سراسر جهان

با توجه به شرایط مختلف اقتصادی در سراسر جهان، تجربیات بسیاری از کشورها در استانداردها لحاظ شده (فروغی و اشرفی، ۱۳۸۹) و بالاتر بودن دقت و جامعیت استانداردهای بین‌المللی حسابداری نسبت به گزارشگری مالی محلی، این انتظار را به وجود می‌آورد تا با آگاهی به موقع از وضعیت مالی بتوان از بروز بحران مالی جلوگیری کرد (رحیمیان و همکاران، ۱۳۹۴). همچنین به کارگیری ارزش منصفانه در استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی باعث جلوگیری از بروز بحران‌های مالی خواهد شد (جورالیم و اوپینگر، ۲۰۱۲).

افزایش اعتماد سرمایه گذاران

سرمایه گذاران در استفاده از استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی نگرش مثبتی از خود نشان داده و خواستار همگرایی و یکپارچه سازی هرچه سریع تر این استانداردها شده اند (جوس و لئونگ، ۲۰۱۳). مدیران شرکت ها از جمله مدیران ارشد مالی در صورت برخورداری از صلاحیت های تخصصی لازم و تعهد به آیین رفتار حرفه ای می توانند با به کارگیری استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی، کیفیت افشای اطلاعات و گزارشگری مالی را ارتقا داده و با کاهش عدم تقارن اطلاعاتی، اطمینان و اعتماد مشارکت کنندگان را بیش از پیش به بازار سرمایه جلب کنند (رحیمیان و همکاران، ۱۳۹۴).

ایجاد ثبات رویه در حسابرسی

سر دیوید توییدی (۲۰۰۶)، مدیر هیئت استانداردهای بین المللی حسابداری^۲ دلیل یکسان سازی بین المللی در حسابداری را در انسجام بازارهای جهانی می داند: «گسترش و پذیرش استانداردهای بین المللی، هزینه های مقایسه را برای شرکت ها کاهش داده و ثبات رویه را در حسابرسی بهبود می بخشد».

صرفه جویی در زمان و هزینه

استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی از طریق کاهش هزینه های تطبیق، هزینه دسترسی به اطلاعات بازارهای سرمایه مختلف را کاهش می دهد. حسابداران با فراگیری مجموعه واحدی از استانداردها، قادر به تهیه و تحلیل صورت های مالی شرکت های سراسر جهان خواهند بود. سرمایه گذاران نیز با درک استانداردها، اطلاعات را به درستی تفسیر و از این رو، تصمیمات بهتری را بر اساس آن اطلاعات اتخاذ می کنند (فروغی و اشرفی، ۱۳۸۹).

صیانت از حقوق سرمایه گذاران

رندرز و گارمینک (۲۰۰۷) با بررسی شرکت های داوطلب پذیرش استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی دریافتند که این استانداردها با افزایش افشاگری نسبت به استانداردهای محلی، از میزان اطلاعات محرمانه در اختیار افراد درون شرکت کاسته و منجر به محافظت بیشتر از حقوق سرمایه گذاران خواهند شد. همچنین شیما و گوردن (۲۰۱۱) بیان می دارند که استفاده از

استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی می‌تواند موجب افزایش سرمایه‌گذاری‌ها و حفاظت بهتر از حقوق سرمایه‌گذاران شود.

کاهش مدیریت سود و افزایش نقد شوندگی سهام

انتشار عمومی اطلاعات مهم از سوی مدیریت در صورتی که به هنگام و قابل‌اتکا باشد، باعث کاهش نبود تقارن اطلاعاتی میان مدیریت و دیگر استفاده‌کنندگان از اطلاعات می‌شود و براساس مطالعه‌های تجربی و نظری، کاهش عدم تقارن اطلاعاتی به نوبه خود به کاهش مدیریت سود (بارث و همکاران، ۲۰۰۸؛ احمد و همکاران، ۲۰۱۳)، کاهش ریسک اطلاعاتی (دسک و همکاران، ۲۰۰۸) و همچنین افزایش نقد شوندگی سهام منجر می‌شود که این موارد از جمله مهم‌ترین کارکردهای بازار سرمایه هستند (رحیمیان و همکاران، ۱۳۹۴).

چالش‌ها بر مبنای دیدگاه مخالفان

عدم توجه به شرایط محیطی و اقتصادی

تدوین استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی تحت تأثیر شرایط محیطی و اقتصادی هر جامعه است و اگر استانداردها براساس شرایط محیطی و اقتصادی داخل کشور تدوین نشود، ممکن است اجرای آن‌ها به بروز پیامدهای نامساعدی در سطح ملی منجر شود (هیل و همکاران، ۲۰۱۰). تصمیم استفاده از استانداردهای خارجی از سوی برخی کشورها، بدون توجه به شرایط محیطی موجود در آن کشورها اتخاذ شده است. مسلماً شرایط بازارهای اوراق بهادار در کشورهای در حال توسعه و توسعه‌نیافته آسیایی و آفریقایی با بازارهای اوراق بهادار آمریکا و اروپا که عمری متجاوز از یک قرن دارند، مشابه نخواهد بود (فروغی و اشرفی، ۱۳۹۴) از این رو تهیه گزارش‌های درخور مقایسه میان واحدهای تجاری، صنایع و اقتصاد کشورهای مختلف براساس استانداردهای حسابداری یکسان و متحدالشکل، امکان‌پذیر نیست، زیرا طبقه‌بندی اطلاعات حسابداری شرکت‌ها و انتشار آن، به محیط فعالیت آن‌ها بستگی دارد. این محیط شامل چارچوب حقوقی و قانونی است که شرکت در آن فعالیت می‌کند (باغومیان و جوادی، ۱۳۹۴). در استانداردها از بعد گزارشگری مالی و حسابداری، برخورد یکسان و یکنواخت با صنایع و اقتصاد کشورهای مختلف میسر نیست، چراکه ممکن است در

مورد مبادله‌ها در کشورهای مختلف، تفسیرهای متفاوتی ارائه شود (رحیمیان و همکاران، ۱۳۹۴).

عدم حفظ منافع همه گروه‌های ذینفع

در راستای تدوین استانداردها همواره باید بین خواسته‌های گروه‌های مختلف ذینفع نوعی تعادل برقرار نمود (بال، ۲۰۰۶). این در حالی است که هلستروم (۲۰۰۴) نظرات یکی از اعضا کمیته استانداردهای بین‌المللی حسابداری درباره استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی را این گونه افشا می‌سازد: «شما نباید خیلی به منافع گروه‌های مختلف اهمیت دهید. ما حسابداران نیز مانند پزشکان، باید به دنبال کشف حقیقت باشیم. ما در جستجوی حقیقت برای یک بازار سرمایه کارا تر هستیم. این کاری است که کمیته استانداردهای بین‌المللی حسابداری انجام می‌دهد و اهمیتی به دموکراتیک بودن آن، نمی‌دهد.»

هیئت تدوین استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی را می‌توان تحت سلطه امریکا و علاقه‌مند به ارتقای استانداردهای حسابداری ایالات متحده از طریق مشروعیت بخشیدن بیشتر به آن در سطح جهان دانست (گالهورفر و هاسلام، ۲۰۰۶). بنابراین می‌توان گفت، به نظر می‌رسد تدوین استانداردهای یکپارچه حسابداری بیشتر به نفع شرکت‌های چندملیتی و جامعه سرمایه‌داری آمریکا تا به نفع سایر شرکت‌ها است. فشار شرکت‌های چندملیتی و جامعه سرمایه‌گذاران آمریکا بر کمیسیون بورس اوراق بهادار آن کشور، علت اصلی یکسان‌سازی استانداردهای حسابداری در سطح دنیا است. به دلیل نقش رهبری هیئت استانداردهای حسابداری مالی آمریکا در اجرای سیستم یکسان‌سازی، سعی بر آن است تا استانداردهای یادشده در راستای استانداردهای آمریکا تدوین شود. در این صورت، جریان سرمایه‌گذاری به اقتصاد آمریکا سرازیر خواهد شد؛ که این موضوع پیامدهای اقتصادی و اجتماعی استانداردهای حسابداری را بر کشورهای در حال توسعه افزایش می‌دهد. بنابراین تدوین استانداردهای یادشده می‌تواند به نوعی، نسخه پیچیده شده نظام سرمایه‌داری آمریکا برای نفوذ و رهبری فرآیند استاندارد گذاری در سطح دنیا باشد (فروغی و اشرفی، ۱۳۸۹). بنابراین اولین چالش در هماهنگ‌سازی استانداردها، نگرش منفی کشورهای در حال توسعه نسبت به هماهنگ‌سازی تحمیلی از جانب کشورهای توسعه یافته‌تر، برای تسلط بر آنها است (کاویانی، ۱۳۹۴).

عدم توانایی در یکپارچه‌سازی بهینه استانداردها

مخالفان در رویکرد یکپارچه‌سازی استانداردهای حسابداری، مقایسه حسابداری به‌عنوان زبان تجارت را با سایر زبان‌ها جالب و مفید می‌دانند. آن‌ها می‌گویند در هر زبان برای به‌کارگیری واژه‌ها در جمله‌بندی‌ها، قواعدی وجود دارد. در زبان انگلیسی گرامر، در عربی صرف و نحو و در زبان فارسی دستور زبان، چگونگی استفاده از واژه‌ها را مشخص می‌کند. در حسابداری نیز چنین قواعدی وجود دارد که مشخص می‌کند اطلاعات چگونه باید تهیه شود. هدف از صحبت کردن و نوشتن در هر زبانی، انتقال مفاهیمی به مخاطبان و تأثیرگذاری بر آن‌هاست و در حسابداری نیز با به‌کارگیری قواعدی معین، اطلاعاتی گردآوری، گزارش و توضیح داده می‌شود؛ با این هدف که بر استفاده‌کنندگان از اطلاعات مالی و تصمیم‌گیری‌های آن‌ها تأثیرگذار باشد (عبده تبریزی، ۱۳۸۱). بنابراین به باور مخالفان، تجربه ظهور و افول زبان اسپرانتو برای حسابداری مفید است. اسپرانتو در سال ۱۸۸۷ به‌عنوان زبان بین‌المللی در نظر گرفته شد تا مشکلات ارتباطی میان ملل مختلف را حل کند، اما در اجرای آن ناکام ماند (باغومیان و جوادی، ۱۳۹۴). زبان‌ها سرشار از معانی و واژه‌هایی هستند که به‌طور پیوسته وارد زبان می‌شوند و تکامل می‌یابند. این تکامل از پایین به بالا است؛ یعنی تکامل زبان از استفاده‌کنندگان ناشی می‌شود و نه از بالا به پایین توسط فرهنگ نویسان و کارشناسان زبان. تکامل زبان اسپرانتو به شکست انجامید، زیرا ترویج‌کنندگان آن در یکپارچه‌سازی جهانی آن، به ماهیت بنیادی و اساسی تکامل زبان که همانا تکامل از پایین به بالا است، توجه نداشتند. به نظر مخالفان، ایجاد استانداردهای حسابداری بین‌المللی و هماهنگی آن با استانداردهای ایالات متحده می‌تواند به‌مثابه تکرار اشتباه‌های زبان اسپرانتو باشد، زیرا براساس رویکرد بالا به پایین بنانهاده شده است (نیکومرام و بنی‌مهد، ۱۳۸۵). همچنین مهم‌ترین موانع شناسایی‌شده در مسیر پذیرش هماهنگ‌سازی استانداردها را می‌توان فراهم نبودن شرایط آموزش استانداردهای بین‌المللی در دانشگاه‌ها، نداشتن حضور مؤثر در مجامع حرفه‌ای حسابداری و بازارهای مالی و نداشتن بازار سرمایه به‌عنوان یک بورس بین‌المللی و موانع سرمایه‌گذاری خارجی در ایران معرفی کرد (باغومیان و جوادی، ۱۳۹۴).

ناکارآمدی در ترجمه استانداردها

عدم توانایی در ترجمه، تفسیر و کاربرد صحیح استانداردها می‌تواند موجب پیدایش دشواری‌هایی برای درک صحیح آن‌ها شود (موریس و همکاران، ۲۰۱۴). اهل حرفه می‌دانند که زبان فارسی علی‌رغم توان بالقوه‌ای که در واژه‌سازی دارد (محمدی و همکاران، ۱۳۹۰)، در ترجمه تخصصی اصطلاحات زبان انگلیسی رشته حسابداری دارای محدودیت است. در تاریخ ۱۳۹۵/۰۸/۲۵ سازمان بورس و اوراق بهادار با صدور ابلاغیه شماره ۴۴۰/۰۰۵/ب/۹۵ شرکت‌های بزرگ را ملزم کرده است برای دوره‌های مالی که از و پس از ۱ فروردین ۱۳۹۵ آغاز می‌شوند، صورت‌های مالی مبتنی بر استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی تهیه کنند. این ابلاغیه همچنین اعلام می‌دارد که به تدریج از ۱۳۹۶ شرکت‌های دیگر ملزم خواهند شد به شرکت‌های بزرگ بپیوندند. این در حالی است که علی‌رغم ارائه ترجمه استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی توسط سازمان حسابرسی، هنوز دسترسی دقیق و کامل به ترجمه استانداردهای گزارشگری مالی بین‌المللی میسر نشده است، زیرا ترجمه درست برای اصطلاحات پربسامد در استانداردهای گزارشگری مالی بین‌المللی اصلاً کار ساده‌ای نیست و نیازمند یک کارگروهی در سطح ملی است (پوریا نسب و همکاران، ۱۳۹۵).

به‌کارگیری بیش از حد ارزش منصفانه

هیئت تدوین‌کننده استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی استفاده گسترده‌تر از ارزش منصفانه را مدنظر قرارداداده است، زیرا هیئت معتقد است اطلاعات تهیه‌شده بر مبنای آن، برای سرمایه‌گذاران و اعتباردهندگان نسبت به اطلاعات بهای تمام‌شده تاریخی مربوطتر هستند. این در حالی است که بنستون (۲۰۰۶) بیان می‌دارد، در صورتی که وضع‌کنندگان استانداردهای حسابداری بخواهند احتمال وقوع بحران‌هایی نظیر انرون را کاهش دهند، باید تلاش‌های اخیر برای اتکای بیشتر بر ارزش‌های منصفانه در گزارش‌های مالی را متوقف کنند. پیمان (۲۰۰۷) بر مبنای چنین نگرانی و از دیدگاه سهامداران، مقاله‌ای با عنوان «کیفیت گزارشگری مالی: آیا ارزش منصفانه مطلوب است یا خیر» منتشر می‌کند و بیان می‌دارد استفاده از ارزش منصفانه به جای بهای تمام‌شده تاریخی لزوماً مشکلات تطابق درآمد و هزینه را برطرف نمی‌کند. طبق نظریات هارو (۲۰۰۶) بیان می‌دارد یکی از اصول بنیادین حسابداری، یعنی «فرض تفکیک شخصیت و تداوم فعالیت» در زمینه قانون‌گذاری حسابداری، مقبولیت جهانی یافته است. در

صورت به کارگیری ارزش منصفانه، این دو فرض با اشکال مواجه می‌شود، زیرا ارزش منصفانه بر مبنای تسویه شرکت قرار دارد. چرخش بیش‌ازحد به سمت حسابداری ارزش منصفانه در استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی باعث خواهد شد که پیاده‌سازی آن به قضاوت مدیران و حساب‌رسان بستگی پیدا کند و بنابراین در معرض اثرات سیاسی و اقتصادی قرار بگیرد (فروغی و اشرفی، ۱۳۹۴).

عدم توجه به اندازه شرکت‌ها

در یکپارچه‌سازی استانداردهای حسابداری به اندازه شرکت‌ها توجهی نشده است (فیرنلی و هاینز، ۲۰۰۷). در نتیجه معرفی استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی شرکت‌های کوچک و متوسط، توجه زیادی را به خود جلب کرده‌اند و به عرصه حسابداری جهانی گام نهاده‌اند. در حالی که بسیاری از کشورها استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی را به‌طور کامل اتخاذ کرده‌اند، این شرکت‌ها تمایلی به قبول این مجموعه استانداردهای پیچیده، دشوار و پرهزینه ندارند (دننگ-دوک، ۲۰۱۱).

تفاوت‌های فرهنگی مؤثر بر استانداردها

پژوهش‌های بسیاری نشان‌دهنده تأثیر شاخص‌های فرهنگی بر حسابداری است و بیان می‌دارند که تفاوت روش‌های حسابداری در کشورهای مختلف تحت تأثیر متغیر محیطی مهم یعنی فرهنگ قرار دارد (لی و هریسون، ۲۰۰۸؛ سال‌تر و لوئیز، ۲۰۱۱؛ پیرا و همکاران، ۲۰۱۲). مشکلات موجود در فرآیند پذیرش و یکپارچه‌سازی استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی در کشورهای مختلف می‌تواند برآیند تفاوت متغیرهای فرهنگی در سراسر جهان باشد (فاکس و همکاران، ۲۰۱۳).

سیاسی بودن فرآیند استاندارد گذاری

با پیدایش عوامل سیاسی، علاوه بر ایجاد تعارض بین منافع سرمایه‌گذاران و مدیران، گروه‌های ذینفع دیگری هم وارد صحنه خواهند شد که نماینده سطوح مختلف بخش‌های اقتصادی، شیوه عمل سازمان‌های مختلف و فرهنگ‌های گوناگون هستند، که در این زمینه می‌توان به قدرت‌های سیاسی که توان تدوین مقررات را دارند، اشاره کرد (اسکات، ۱۳۸۸، ۲۵۷). فرآیندهای استاندارد گذاری همواره جنبه سیاسی دارند، پس این موضوع موجب می‌شود، استاندارد گذاران

به جای توجه به نیازهای اطلاعاتی سرمایه‌گذاران، به منافع آن برای سیاست‌مداران توجه کنند (هی و همکاران، ۲۰۱۲).

تضعیف حرفه گرایی در برابر کنترل‌های قانونی و نظام حقوقی در ایران

پس از انقلاب، نقش انجمن‌های حرفه‌ای که قبل از انقلاب تشکیل شده بودند، کمرنگ شد و یا از بین رفت و تأثیرهای حرفه‌ای محدود به افرادی شد که در دولت شاغل بودند و یا محدود به سازمان‌هایی شد که از سوی دولت اداره می‌شدند. در نتیجه می‌توان گفت که پس از انقلاب درجه کنترل حرفه‌ای در مقابل کنترل قانونی کاهش یافت. همچنین عرف تجاری و قواعد حرفه‌ای در محدوده مقرر در قوانین موضوعه و احکام مراجع قضایی، بر روابط اشخاص و مؤسسه‌ها حاکمیت دارد (باغومیان و جوادی، ۱۳۹۴). این امر می‌تواند موجب بکار نگرفتن بخش‌هایی از استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی شود.

افزایش محافظه‌کاری و کاهش انعطاف‌پذیری در ایران

به دلیل وضعیت اقتصادی در چند دهه اخیر، حرفه حسابداری به نسبت محافظه‌کارانه‌تر شده (زانگ، ۲۰۰۸)، محافظه‌کاری مدیران افزایش یافته (هسو و پورجلالی، ۲۰۱۵) و اولویت‌هایی برای اندازه‌گیری محافظه‌کارانه به وجود آمده که می‌تواند علل مختلف داشته باشد؛ از جمله پرداخت مالیات کمتر یا برای مقابله با رویدادها یا عدم اطمینانی که با آن مواجه بوده است. همچنین اعمال حسابداری نسبت به گذشته یکسان‌تر شده است. گسترش شرکت‌هایی که از سوی دولت اداره می‌شوند و موظف بوده‌اند اطلاعات یکسانی را در اشکال یکسان افشا کنند، در این امر تأثیر داشته است (باغومیان و جوادی، ۱۳۹۴). این امر می‌تواند موجب بکار نگرفتن بخش‌هایی از استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی شود.

تطبیق استانداردها با مذهب

تدوین و اجرای هر نوع استانداردی، باید مطابق و محدود به موازین اسلامی در ایران باشد و از آنجا که استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی در ایالات متحده و با نگرش اقتصاد سرمایه‌داری تدوین شده است، این احتمال وجود دارد که بخش‌هایی از این استانداردها تضادهای احتمالی با اصول دین مبین اسلام داشته باشد.

عدم وجود ساز و کار اجرایی مبسوط

هیئت تدوین استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی یک نهاد تدوین‌کننده استاندارد است و در عمل سازوکاری برای اجرای استانداردهایش ندارد. این هیئت می‌تواند کشورها و شرکت‌ها را تشویق به پذیرش استانداردهایش کند، اما در عمل نمی‌تواند آن‌ها را ملزم به اجرای استانداردها کند؛ بنابراین نمی‌توان یکایک کشورها و شرکت‌هایی که این استانداردها را پذیرفته‌اند ولی در مرحله اجرا نتوانسته‌اند آن را به‌طور کامل اجرا کنند، مقصر دانست. بنابراین ممکن است استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی پذیرفته شود اما در اجرا دچار نقص‌هایی باشد (کریستنسن و همکاران، ۲۰۰۹).

عدم وجود توافق بر سر مفاهیم اصلی حسابداری

تلاش هیئت تدوین استانداردهای حسابداری مالی و هیئت تدوین استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی برای پذیرش یک چارچوب نظری مشترک در رابطه با گزارشگری مالی آشکارکننده اختلاف‌های بااهمیتی پیرامون مفاهیم اصلی حسابداری بوده است. بنابراین باوجود اختلاف‌های مهم میان کارشناسان حسابداری و در شرایطی که اطمینان کامل و فراگیری نسبت به یک نظام واحد وجود ندارد، دستیابی به یک توافق جهانی واحد امکان‌پذیر نخواهد بود. بنابراین بهتر آن است که نظام‌های متفاوتی از پاسخگویی را که بر چشم‌اندازهای متفاوتی از حسابداری مطلوب مبتنی باشد، مورد استفاده قرار گیرد (واکر، ۲۰۱۰).

پیاده‌سازی استانداردهای بین‌المللی گزارشگری

تاکنون ۱۵۰ حوزه قضایی در سراسر دنیا پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی را در دستور کار خود قرار داده‌اند (بنیاد استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، ۲۰۱۷). به دنبال این پذیرش گسترده، می‌توان با بررسی آزمون وضعیت کشورهای که تاکنون در عمل استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی را اجرا کرده‌اند، نتایج و موانع احتمالی آینده اجرای واقعی استانداردهای بین‌المللی را در راستای مبانی نظری پیش‌گفته، مورد تجزیه و تحلیل بیشتر قرارداد. برای مثال به اعتقاد هوگندون (۲۰۰۶) اجرای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی در اروپا یک چالش به تمام معناست و حسابداران حرفه‌ای در حال پذیرش این چالش هستند، اما باوجود مزایای گسترده‌ای که این استانداردها دارند نباید توقع داشت که گزارش‌های مالی

به طور کامل قابل مقایسه باشند. فاکس و همکاران (۲۰۱۳) در پژوهشی براساس مصاحبه با اهالی حرفه، پس از بررسی پیاده سازی استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی در بریتانیا (شامل ایرلند) و ایتالیا دریافتند که هزینه های پیاده سازی این استانداردها بیش از منافع آن است. موریس و همکاران (۲۰۱۳) با بررسی گزارش های مالی ۳۰۵ شرکت استرالیایی که برای اولین بار از استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی استفاده نموده اند، دریافتند مزایای استفاده از این استانداردها در واقعیت به وقوع نپیوسته است. نتایج پژوهش هیل و همکاران (۲۰۱۰) مبین این است که در آلمان با استفاده از استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی کیفیت گزارشگری بهبود یافته است. در مجموع با توجه به اینکه تحقیقات گسترده ای در این زمینه انجام شده است می توان اثرهای پذیرش استانداردهای بین المللی در کشورهای مختلف را مورد تجزیه و تحلیل قرارداد و با یک برنامه ریزی جامع برای هماهنگ سازی استانداردها اقدام نمود (موریس و همکاران، ۲۰۱۳).

نتیجه گیری

مقاله حاضر نشان می دهد مطالعاتی که در زمینه پذیرش و به کار گیری استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی صورت گرفته است دارای نتایج متناقضی می باشند و به کارگیری این استانداردها در سال های اول همواره چالش برانگیز بوده است، و به تدریج در سال های بعد از پذیرش اولیه این استانداردها، منافع آن پدیدار می شود (موریس و همکاران، ۲۰۱۳). بنابراین پذیرش و پیاده سازی استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی نیازمند همفکری و همکاری حسابداران حرفه ای کشور و همکاری متقابل نهادهای مسئول نظیر سازمان حسابرسی، جامعه حسابداران رسمی ایران، سازمان بورس و اوراق بهادار، سازمان امور مالیاتی و غیره است. همچنین با توجه به اینکه بازارهای سرمایه همواره در حال رشد و دگرگونی است، گزارشگری های مالی نیز باید بهبود پیدا کرده تا نیازمندی های اطلاعاتی سرمایه گذاران که یکی از استفاده کنندگان اصلی صورت های مالی هستند را برطرف نماید. این در حالی است که صورت های مالی شرکت های حاضر در بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران به دلیل نداشتن قابلیت مقایسه و قابل فهم نبودن اطلاعات مندرج در آنها، تصمیم گیری را برای سرمایه گذاران خارجی دشوار می سازد، زیرا صورت های مالی زمانی قابل اتکا خواهند بود که براساس مبانی یکسان تهیه شده باشند. در همین راستا در مقاله حاضر نقاط قوت و ضعف

به کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی با مرور مطالعات تجربی و نظری پیشین مورد بررسی قرار گرفتند. پرواضح است که هر چه استانداردهای گزارشگری مالی در سطح ملی مطابقت بیشتری با استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی داشته باشد، هزینه پذیرش و به کارگیری این استانداردها کمتر خواهد بود (سادرستورم و سان، ۲۰۰۸).

در مجموع می‌توان گفت استفاده از این استانداردها، مزایا و تسهیلات زیادی را برای حسابداران، شرکت‌ها و استفاده‌کنندگان از اطلاعات، به ارمغان خواهد آورد. استانداردهای بین‌المللی با شعارهایی از قبیل «استانداردهای باکیفیت» و «در جهت منافع عموم» طرفداران زیادی را جذب کرده است (فروغی و اشرفی، ۱۳۸۹) و همانطور که گفته شد، تاکنون بیش از ۱۵۰ حوزه قضایی مبادرت به پیاده‌سازی این استانداردها نموده‌اند؛ بنابراین به نظر می‌رسد بهتر است ایران نیز با این موج همسو شده و ضمن پذیرش چالش استفاده از استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، با فراهم‌سازی زیرساخت‌های لازم از هیچ کوششی در این زمینه دریغ نورد تا بتواند استفاده دقیق و کامل از این استانداردها را عملی سازد و از قافله جهانی عقب نماند.

پی‌نوشت

- ۱ International Financial Reporting Standards ۲ International Accounting Standards Board

منابع

- Abde tabrizi, H. (2002). The theoretical framework of accounting: Proceedings. Tehran Pishbord, Iranian Institute of Certified Accountants (In Persian).
- Ahmed, A. S. , Neel, M. , & Wang, D. (2013b). Does mandatory adoption of IFRS improve accounting quality? Preliminary evidence. *Contemporary Accounting Research*, 30 (4) , 1344–1372.
- Ahmed, K. , Chalmers, K. , & Khlif, H. (2013a). A meta-analysis of IFRS adoption effects. *The International Journal of Accounting*, 48, 173–217.
- Analysis of the IFRS jurisdiction profiles, <http://www.ifrs.org/Use-around-the-world/Pages/Analysis-of-the-IFRS-jurisdictional-profiles.aspx> (accessed on 5 April 2017).
- Ardestani, M. (2007). The relationship between financial reporting quality and ownership costs. MA Thesis. Allameh Tabatabaie University (In Persian).
- Armstrong, C. S. , Barth, M. E. , Jagolinzer, A. , & Riedl, E. (2010a). Market reaction to the adoption of IFRS in Europe. *The Accounting Review*, 85 (1) , 31–61.
- Baghoomian, R. , & Javadi, N. (2015). Harmonization of standards in countries and reasons for not using parts of standards. *Auditing*, 80 (In Persian).

- Ball, R. (2006). International Financial Reporting Standards (IFRS): pros and cons for investors. *Accounting and business research*, 36 (sup1) , 5-27.
- Ball, R. , Li, X. , & Shivakumar, L. (2015). Contractibility and transparency of financial statement information prepared under IFRS: Evidence from debt contracts around IFRS adoption. *Journal of Accounting Research*, 53 (5) , 915–963.
- Barth, M. E. , & Israel, D. (2013). Disentangling mandatory IFRS reporting and changes in enforcement. *Journal of Accounting and Economics*, 56, 178–188.
- Barth, M. E. , Landsman, W. R. , & Lang, M. (2008). International accounting standards and accounting quality. *Journal of Accounting Research*, 467–498.
- Beneish, M. D. , Miller, B. P. , & Yohn, T. L. (2014). Macroeconomic evidence on the impact of mandatory IFRS adoption on equity and debt markets. *Journal of Accounting and Public Policy*, 34 (1) , 1–27.
- Benston, G. J. (2006). Fair-value accounting: A cautionary tale from Enron. *Journal of Accounting and Public Policy*, 25 (4) , 465-484.
- Beuselinck, C. , Joos, P. , Khurana, I. K. , & Van der Meulen, S. (2009). Mandatory IFRS reporting and stock price informativeness.
- Bhat, G. , Callen, J. L. , & Segal, D. (2014). Credit risk and IFRS: The case of credit default swaps. *Journal of Accounting, Auditing and Finance*, 29 (2) , 129–162.
- Biddle, G. C. , Hilary, G. , & Verdi, R. S. (2009). How does financial reporting quality relate to investment efficiency?. *Journal of accounting and economics*, 48 (2) , 112-131.
- Bilinski, P. , Lyssimachou, D. , & Walker, M. (2013). Target price accuracy: International evidence. *The Accounting Review*, 88 (3) , 825–851.
- Brochet, F. , Jagolinzer, A. D. , & Riedl, E. J. (2013). Mandatory IFRS adoption and financial statement comparability. *Contemporary Accounting Research*, 30 (4) , 1373–1400.
- Bushman, R. M. , & Smith, A. J. (2001). Financial accounting information and corporate governance. *Journal of accounting and Economics*, 32 (1) , 237-333.
- Byard, D. , Li, Y. , & Yu, Y. (2011). The effect of mandatory IFRS adoption on financial analysts' information environment. *Journal of Accounting Research*, 49 (1) , 69–96.
- Cascino, S. , & Gassen, J. (2012). Comparability effects of mandatory IFRS adoption (No. 2012-009). SFB 649 discussion paper.
- Christensen, H. B. , Lee, E. , & Walker, M. (2009). Do IFRS reconciliations convey information? The effect of debt contracting. *Journal of Accounting Research*, 47 (5) , 1167-1199.
- Dang-Duc, S. (2011). Compliance with accounting standards by SMEs in transitional economies: evidence from Vietnam. *Journal of Applied Accounting Research*, 12 (2) , 96-107.
- Daske, H. , Hail, L. , Leuz, C. , & Verdi, R. (2008). Mandatory IFRS reporting around the world: Early evidence on the economic consequences. *Journal of Accounting Research*, 46 (5) , 1085–1142.

- Fearnley, S. , & Hines, T. (2007). How IFRS has destabilised financial reporting for UK non-listed entities. *Journal of financial regulation and compliance*, 15 (4) , 394-408.
- Foroughi, D. , & Ashrafi, M. (2010). International Accounting Standards: Opportunities and Challenges. *Official Accountant*, 99 (In Persian).
- Fox, A. , Hannah, G. , Helliard, C. , & Veneziani, M. (2013). The costs and benefits of IFRS implementation in the UK and Italy. *Journal of Applied Accounting Research*, 14 (1) , 86-101.
- Gallhofer, S. , & Haslam, J. (2006). The accounting–globalisation interrelation: An overview with some reflections on the neglected dimension of emancipatory potentiality. *Critical Perspectives on Accounting*, 17 (7) , 903-934.
- Hail, L. , Leuz, C. , & Wysocki, P. (2010). Global accounting convergence and the potential adoption of IFRS by the US (Part I): Conceptual underpinnings and economic analysis. *Accounting Horizons*, 24 (3) , 355-394.
- Hallstrom, K. T. (2004). Organizing international standardization: ISO and the IASC in quest of authority.
- He, X. , Wong, T. J. , & Young, D. (2012). Challenges for implementation of fair-value accounting in emerging markets: Evidence from China. *Contemporary Accounting Research*, 29 (2) , 538-562.
- Hoarau, C. (2006). Convergence IFRS-US GAAP: vers une hybridation des modes de normalisation?. *Revue sciences de gestion*, 54 (1) , 39-51.
- Hoogendoorn, M. (2006). International accounting regulation and IFRS implementation in Europe and beyond–experiences with first-time adoption in Europe. *Accounting in Europe*, 3 (1) , 23-26.
- Horton, J. , Serafeim, G. , & Serafeim, I. (2013). Does mandatory IFRS adoption improve the information environment? *Contemporary Accounting Research*, 30 (1) , 388-423.
- Hosseini, S. A. (2007). The advantage of favorable and transparent financial reporting for the capital market. *Fars News* (In Persian).
- Hsu, A. W. -H. , & Pourjalali, H. (2015). The impact of IAS No. 27 on the market's ability to anticipate future earnings. *Contemporary Accounting Research*, 32 (2) , 789-813.
- IFRS (2016). *International Financial Reporting Standards Guide*. Translated by Pouria Nasab, A. , Vafadar, A. , & Taghi Nastaj, Gh. (In Persian).
- Jarolim, N. , & Oppinger, C. (2012). Fair value accounting in times of financial crisis. *Journal of Finance and Risk Perspectives*, 1 (1) , 67-90.
- Joos, P. M. , & Leung, E. (2013). Investor perceptions of potential IFRS adoption in the United States. *The Accounting Review*, 88 (2) , 577-609.
- Kavyani, M. (2015). Comprehensive review of International Financial Reporting Standards. *Auditing*, 80 (In Persian).
- Lambert, R. , Leuz, C. , & Verrecchia, R. E. (2007). Accounting information, disclosure, and the cost of capital. *Journal of accounting research*, 45 (2) , 385-420.
- Li, J. , & Harrison, J. R. (2008). Corporate governance and national culture: a multi-country study. *Corporate Governance: The international journal of business in society*, 8 (5) , 607-621.

- Maham, K. , Heidarpour, F. , & Aghaei, G. A. (2011). Examining the Benefits and Disadvantages of Adopting International Financial Reporting Standards as Iran's Accounting Standards. *Empirical Accounting Research*, 1 (3) , 87-105 (In Persian).
- Modares, A. & Hesarzadeh, R. (2008). Financial reporting quality and investment efficiency. *Quarterly Journal of the Stock Exchange*, 1 (2) , 85-116.
- Mohamadi, A. G. , Pour khaleghi, M. D. , Estaji, A. , & Saeidi, G. A. (2011). Actual and potential power of word-building in Persian language. *Literature and language*, 30, 299-281 (In Persian).
- Mokhtari, M. (2015). The Influence of International Financial Reporting Standards in Iran on increasing the efficiency of the tax system from the perspective of accounting and tax professionals in South Khorasan. MA Thesis. University of Sistan and Baluchitan (In Persian).
- Morris, R. D. , Gray, S. J. , Pickering, J. , & Aisbitt, S. (2013). Preparers' perceptions of the costs and benefits of IFRS: Evidence from Australia's implementation experience. *Accounting Horizons*, 28 (1) , 143-173.
- Nikoomaram, H. , & Banimahd, B. (2006). Globalization of accounting standards, the requirements and conflicts. *Accountant*, 13 (In Persian).
- Pacter, P. (2014). IFRS as global standards: a pocket guide. IFRS Foundation.
- Penman, S. H. (2007). Financial reporting quality: is fair value a plus or a minus?. *Accounting and business research*, 37 (sup1) , 33-44.
- Perera, H. , Cummings, L. , & Chua, F. (2012). Cultural relativity of accounting professionalism: evidence from New Zealand and Samoa. *Advances in Accounting*, 28 (1) , 138-146.
- Peyvandi, M. , Bahrami, N. A. , & Shahi, A. (2015). The Importance and Nature of International Financial Reporting Standards and its Impact on Financial Reporting and Accounting Quality. *Auditing*, 80 (In Persian).
- Rahimian, N. , Mojedi O. M. , & Maleki, A. (2015). The necessity of applying the international financial reporting standards in Iran and its positive aspects. *Auditing*, 80 (In Persian).
- Rahmani, A. , & Alipour, Sh. (2011). Perspective of the Iranian Accounting Society in accepting International Standards of Iran. *Official Accountant*, 14 (In Persian).
- Renders, A. , & Gaeremynck, A. (2007). The impact of legal and voluntary investor protection on the early adoption of International Financial Reporting Standards (IFRS). *De Economist*, 155 (1) , 49-72.
- Salter, S. B. , & Lewis, P. A. (2011). Shades of Gray: An empirical examination of Gray's model of culture and income measurement practices using 20-F data. *Advances in Accounting*, 27 (1) , 132-142.
- Scott, W. (2009). *Theory of Financial Accounting (Volume II)* , translated by Ali Parsian, Tehran: Terme Publishing (In Persian).
- Shabahangh, R. (2008). *Accounting Theory (Volume I)*. Tehran: Auditing organization (In Persian).
- Shima, K. M. , & Gordon, E. A. (2011). IFRS and the regulatory environment: The case of U. S. investor allocation choice. *Journal of Accounting and Public Policy*, 30 (5) , 481-500.

- Shivakumar, L. (2013). The role of financial reporting in debt contracting and in stewardship. *Accounting and Business Research*, 43 (4) , 362–383.
- Soderstrom, N. S. , & Sun, K. J. (2007). IFRS adoption and accounting quality: a review. *European Accounting Review*, 16 (4) , 675-702.
- Tehrani, R. , & Noorbakhsh, A. (2006). *Investment management*. Tehran: Publishing Nashr-e Neghahe Danesh (In Persian).
- Tweedie, D. (2006). Prepared statement of Sir David Tweedie, Chairman of the International Accounting Standards Board before the Economic and Monetary Affairs Committee of the European Parliament.
- Walker, M. (2010). Accounting for varieties of capitalism: The case against a single set of global accounting standards. *The British Accounting Review*, 42 (3) , 137-152.
- Zhang, J. (2008). The contracting benefits of accounting conservatism to lenders and borrowers. *Journal of Accounting and Economics*, 45 (1) , 27–54.

International Financial Reporting Standards (IFRS): Benefits and Challenges for Investors

Javad Oradi¹, Hossein Jafarijam², Hamid Zarei³

Received : 2017/05/22

Approved: 2017/09/11

Abstract

Accounting progress is shaped in the light of economic development and political advancement. Given that today's accounting standards are widely used for financial reporting in global markets, increased worldwide integration of both markets and politics, caused to enhance the integration of international financial reporting standards and practice almost inevitable. Starting point to consider is that most economic actors are engaged to achieve the expected future at the national level. Given the complex relationships between politics and the market, the convergence of IFRS which has been accepted rapidly as a new comprehensive strategic framework in accounting, is not revealed. Also, the globalization of IFRS have a wide variety economic, political, social and cultural consequences. And regarding to the point that in our country accounting standards are being developed based on IFRS, the aim of this study is to consider and review recent studies to determine the benefits and challenges of IFRS adoption for investors in Iran.

Keywords: Benefits and challenges, IFRS, Investors.

JEL classification: M41, G15

DOI :10.22051/ijar.2017.14861.1284

¹ MSc. in Accounting, Ferdowsi University of Mashhad (ja_oradi@mail.um.ac.ir).

² MSc. in Accounting, University of Sistan and Baluchistan, (hjj.accountant@yahoo.com)

³ MSc. in Accounting, University of Sistan and Baluchistan. Corresponding author (HamidZarei@pgs.usb.ac.ir)